

## **6. Àmbit 3. Escenaris i actors del sistema educatiu formal**

---





## 6.1. ABANS DEL FÒRUM...

Durant els darrers últims 10 anys es perceben -al sistema educatiu formal- importants canvis en relació a l'EA o l'EES.

Des d'una perspectiva quantitativa, ho demostra l'augment del nombre d'Escoles Verdes, centres involucrats a Programes municipals (A21E) o a d'altres com els que proposen entitats diverses: UNESCO, Greenpeace, Amics de la bici, DEPANA, Fundació Terra, etc.

Malgrat no tenir dades qualitatives fiables sobre l'univers de centres que implementen accions d'EA, l'experiència ens fa sospitar que el panorama és força divers en quant a enfocaments (marcs teòrics, metodologies, etc.).

Al fer l'anàlisi dels objectius, línies estratègiques i projectes formulats durant el període 1998-2000, trobem de ben segur que molts d'ells ja són una realitat, però que després de 10 anys d'innovacions, es justifica realitzar una revisió i actualització: conceptual, metodològica i d'expectatives de futur.

Hem inclòs alguns temes que us podran donar pistes a l'hora de fer l'anàlisi en petit grup i de buscar consensos en gran grup:

- Escola i Universitat
- Educació i treball
- Enfocaments didàctics
- Comunitat educativa
- Xarxes
- La gestió ambiental dels centres educatius

## 6.2. DURANT EL FÒRUM...

En la sessió de treball del Fòrum vam analitzar i ajustar els objectius, les línies estratègiques i la proposta de nous projectes. Això va ser possible gràcies al reduït nombre de participants i al fet de tractar-se d'un grup homogeni en quant al seu àmbit de treball i d'experiència.

## 6.3. DESPRÉS DEL FÒRUM I EL PROCÉS DELIBERATIU... ANALITZEM ELS RESULTATS

Després del debat d'aquest grup de treball durant la trobada i del posterior procés deliberatiu virtual on hi han pogut participar tots els inscrits al Fòrum i els socis de la SCEA, podem dir que hi ha hagut bastant consens en la revisió dels objectius i les línies estratègiques d'aquest àmbit referent a l'educació formal.

En la redacció del nou àmbit, s'han tingut en compte totes les visions i opinions, enfocant-ho des d'un punt de vista integrador. Deu anys després, hem reescrit el document englobant les modificacions que s'han aprovat al grup de treball i al procés participatiu virtual, que han estat bàsicament a nivell de projectes. S'han mantingut tots els objectius i línies estratègiques del document inicial. El document final que en resulta, doncs, manté l'estructura i bona part del contingut del document del 2000, amb la petita diferència que s'han eliminat alguns projectes ja assolits i se n'han modificat i afegit alguns de nous.

Seguint aquests criteris, dins aquest àmbit hem:

Mantingut (no s'ha retocat del document original):

- 2 objectius
- 3 línies estratègiques
- 4 projectes

Modificat (l'essència és la mateixa, però s'ha afegit o tret alguna part):

- 1 objectiu
- 2 línies estratègiques
- 12 projectes

Eliminat (al document nou ja no hi surt):

- 8 projectes

Afegit (és una proposta que s'ha creat de nou):

- 3 projectes

A continuació es presenta el quadre-resum de com ha quedat el document, un cop aprovades aquestes modificacions.

## 6.4. QUADRE-RESUM D'OBJECTIUS I LÍNIES ESTRATÈGIQUES

OBJECTIUS	LÍNIES ESTRATÈGIQUES				
3.1. Optimitzar el treball del professorat en actiu	3.1.1. Suport al professorat				
3.2. Afavorir el desenvolupament de l'educació ambiental al centre amb la participació de tots els col·lectius que formen part de la comunitat educativa	3.2.1. Ambientalització de l'organització i de la cultura social del centre	3.2.2. Ambientalització del currículum		3.2.3. Projecció dels centres d'ensenyament al medi social on estan inserits	
3.3. Millorar la formació ambiental del professorat	3.3.1. Reforç de l'educació ambiental en la formació inicial i continuada del professorat				

## 6.5. PROJECTES DESENVOLUPATS PER LA SCEA SOBRE ELS OBJECTIUS I LÍNIES ESTRATÈGIQUES

### Objectiu 3.1: Optimitzar el treball del professorat en actiu

L.E.3.1.1: Suport al professorat	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Disseny, coordinació i execució tècnica Programa Escoles Verdes – Departament MAIH (2000-2008).</li> <li>• Projecte URBANET. Recerca de recursos, programes, experiències i bones pràctiques sobre educació urbana (2000).</li> <li>• Servei de Documentació d'Educació Ambiental. Conveni Ajuntament de Barcelona (2000-2008).</li> <li>• Elaboració Guia Escoles Verdes. Departament de Medi Ambient i Habitatge (2005).</li> <li>• Recull de Recursos del Servei de Documentació (2000-2008).</li> <li>• Maleta de l'Energia (2006-2008).</li> <li>• Maleta de l'Aigua (2008).</li> <li>• De Font en Font (2008).</li> </ul>
----------------------------------	--

### Objectiu 3.2: Afavorir el desenvolupament de l'educació ambiental als centres amb la participació de tots els col·lectius que formen part de la comunitat educativa

L.E.3.2.1: Ambientalització de l'organització i de la cultura social del centre	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Disseny, coordinació i execució tècnica Programa Escoles Verdes – Departament MAIH (2000-2008).</li> </ul>
L.E.3.2.2: Ambientalització del currículum	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Disseny, coordinació i execució tècnica Programa Escoles Verdes – Departament MAIH (2000-2008).</li> </ul>
L.E.3.2.3: Projectió dels centres d'ensenyament al medi social i cultural on estan inserits	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Disseny, coordinació i execució tècnica Programa Escoles Verdes – Departament MAIH (2000-2008).</li> </ul>

### Objectiu 3.3: Millorar la formació ambiental del professorat

L.E.3.3.1: Reforç de l'educació ambiental en la formació inicial i continuada del professorat	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Col·lecció de Monografies d'Educació Ambiental (2000-2008).</li> <li>• Disseny, coordinació i execució tècnica Programa Escoles Verdes – Departament MAIH (2000-2008).</li> <li>• Projecte Els Mestres ens renovem (Maleta de l'Energia) (2006-2007).</li> </ul>
---	---

## 6.6. QUADRE-RESUM DE COMUNICACIONS I EXPERIÈNCIES DINS D'AQUEST ÀMBIT

TÍTOL	AUTORS	PÀG.	CORRESPON A...
Projecte de Dinamització de l'Educació Ambiental a les Escoles de la Mancomunitat La Plana	Arnau Amat Mancomunitat La Plana	110	LE.3.1.1 LE.3.2.1 LE.3.2.2 LE.3.2.3
Els horts escolars	Joan Solé ROADA – Equip de Serveis d'Educació Ambiental	111	LE.3.1.1 LE.3.3.1
Elaboració de material de suport pel professorat en relació a l'hort i el jardí escolar pels programes Agenda 21 escolar de Barcelona i Escoles Verdes	Joan Solé ROADA – Equip de Serveis d'Educació Ambiental	112	LE.3.1.1 LE.3.3.1
Els joves protectors de la biodiversitat	Roser Ylla Membre de l'associació Ecoparatges	113	LE.3.2.1 LE.3.2.2 LE.3.2.3
Un projecte comú i compartit	Encarnación Pérez i Ramon Redorta CEIP El Gurri de Taradell (Osona)	114	LE.3.2.3
Punt Verd Mòbil Escolar (PVME): un exemple de coordinació entre tècnics de gestió municipal i els centres escolars	Mireia Abril, Alba Castelltort i Hilda Weissmann Agenda 21 Escolar, Medi Ambient, Ajuntament de Barcelona	116	LE.3.2.1 LE.3.2.2 LE.3.2.3
Programa escolar Viu el Parc	M. Josep Prat i Nùria Canals Viladraueducació.com	117	LE.3.2.3
El Montseny, recurs educatiu	Toni Gutiérrez Viladraueducació.com	118	LE.3.1.1 LE.3.2.3
La revista de l'IES Marianao	Joan Vives IES Marianao	119	LE.3.2.1 LE.3.2.2 LE.3.2.3
L'hort escolar com a eina de participació	Josep Lluís Estaña IBS L'Estatut, Rubí	121	LE.3.2.1 LE.3.2.2

## 6.7. PARLEM-NE AMB LA COORDINADORA: HILDA WEISSMANN



1. Creus que després d'una dècada era un bon moment per fer una revisió del document? S'hauria d'haver fet abans? Encara s'hagués pogut esperar un temps?

La meua opinió és que sempre és un bon moment per avaluar i si cal, ajustar. En el cas específic dels àmbits, objectius i línies estratègiques, entén que en el seu moment s'havia prioritzat el procés participatiu. Això va significar, en alguns casos, utilitzar criteris de classificació, metodològicament no massa correctes, algunes reiteracions, buits...

No faig una crítica, de cap manera, es tracta al contrari de destacar la coherència del document amb el seu propòsit prioritari. El que penso que importava va ser el procés i no el producte.

Ara estem en una altra fase. En especial el procés de revisió que hem fet no va contemplar (degut al breu temps) desenvolupar un procés llarg per donar peu a una revisió amb la mateixa metodologia.

Què ha passat? Que cada coordinador i cada grup ha fet el que sentia que volia i que podia. En el meu cas, jo havia fet un exercici de revisió personal.

Així ho he presentat al grup. Alguns dels canvis es van acceptar i d'altres es van modificar. Facilitat pel fet de ser un grup petit i molt homogeni. Potser hagués estat una bona idea dedicar-nos només a escollir i/o redactar els que haurien de ser prioritaris (pocs; un o dos) per a la propera dècada.

2. D'aquí a 10 anys creus que s'hauran de modificar alguns objectius i línies estratègiques del teu àmbit? Quins creus que seran i per què? És convenient, doncs, que es vagi renovant el document cada un cert temps?

Seguint aquest pensament, podríem pensar si d'aquí quatre anys, Fòrum 2000+12, es podria reprendre el debat amb una nova metodologia i revisant el seu propòsit.

Cal discutir també el lloc del pla estratègic enmig d'aquest treball de revisió. Penseu que es tracta d'una eina útil per als socis? Penseu que durant aquests 10 anys es va utilitzar? No seria millor tornar a prioritzar un nou procés de debat (breu però intensiu) que ajudi a remoure idees enlloc de preocupar-nos pel producte?

Repeteix: és ara, gràcies a les vostres preguntes, que em plantejo tot això.